

# Het spectaculaire verhaal van een steentje

*Ignace Demaerel, juli 2023*

Ik las onlangs een zeer boeiend artikel dat ging over één steen, een steen die de voorpagina's van de kranten wereldwijd haalde. Maar wat kan er nu zo bijzonder zijn aan een steen? Hoe kan daar een spannend verhaal aan vasthangen? Er zijn toch triljarden stenen op deze planeet? En toch, de ene steen is de andere niet. Op 17 juli 1986 werd in een mijn bij Pretoria (Zuid-Afrika) een steen gevonden van 6 centimeter groot. Hij had een onregelmatige vorm, was ruw en had zelfs kleine scheurtjes erin. Ach, het kan zo onbenullig lijken, behalve... als het om een diamant gaat. Dat veranderde plots alles! In één klap waren deze 120 grammetjes – 599 karaat - van onschatbare waarde. De mijnmaatschappij liet hem prompt verzekeren voor 100 miljoen dollar! Hij werd voor het eerst publiek getoond op 11 mei 1988, en ze doopten hem 'The Centenary' omdat de maatschappij De Beers toen net 100 jaar bestond.



Diamanten, het is een wereld apart. Het is ongeveer het duurste materiaal van de wereld, en zeer gegeerd door de rijken der aarde. Ze betalen er smakken geld voor. Het geldt als het toppunt van grandeur en exclusiviteit, schoonheid en luxe, als hét ingrediënt voor een verlovingsring en dus symbool van eeuwige liefde. 'Diamonds are forever'. Maar er zit een lang verhaal tussen het vinden van zulk steentje en het schitterende eindproduct...

Wat maakt een diamant zo bijzonder? Het is een mineraal, bestaande uit puur koolstof (carbon), onder hoge druk diep in de aarde 'geperst'. Er is geen substantie op aarde zo hard als diamant. En het is erg zeldzaam, wat de hoofdreden is voor zijn hoge waarde.

Het delven van diamant is ondanks alle moderne technieken nog altijd zeer gecompliceerd. Er moet gemiddeld zes ton ruw gesteente doorploeterd worden om 1 gram diamant te winnen. Dat op zich al maakt diamant kostbaar. En dan nog, in ruwe vorm zien de steentjes er helemaal niet mooi of aantrekkelijk uit: voor een gewoon oog lijken ze een stukje glas, dof en onregelmatig. Alleen een kenner kan zien dat het anders is.

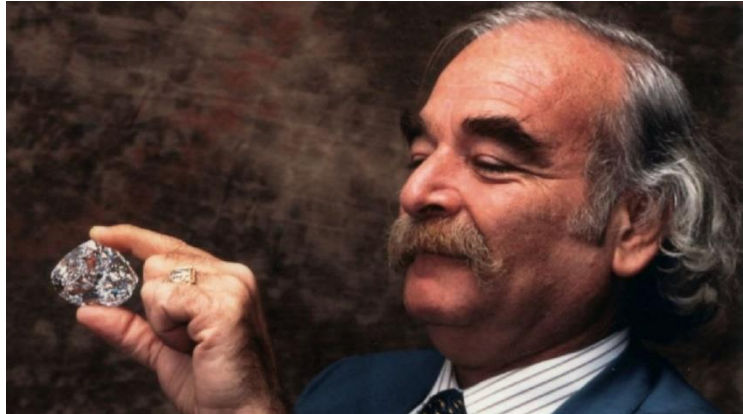
Enmaal geïdentificeerd als diamant begint het nog maar pas: er moet hard op gewerkt en noest aan geslepen worden. Stap één is te kijken welke de optimale vorm is die men uit de ruwe steen kan krijgen. Vaak moet de diamantslijper al meer dan de helft van de steen wegslijpen. En het is een delicaat werkje: als de slijper te ruw te werk gaat, kan hij de steen doen barsten en dus verprutsen. Na het bepalen van de vorm begint het secure slijpwerk. De kunst is te zorgen voor de allermooiste schittering en weerkaatsing van het



licht. Eén van de meest populaire en gegeerde slijpvormen is de briljant, die 56 tot 58 facetten heeft. De prijs van een afgewerkte diamant wordt namelijk bepaald door de grootte, de slijpvorm, en ook de kleur: hoe helderder, hoe duurder.

Maar nu even terug naar The Centenary. De diamantmaatschappij moest kiezen wie deze kon of mocht bewerken. Op dit niveau waren er namelijk maar een vijftal meesterslijpers in de wereld die zulke grote steen aankonden. Gabriel Tolkowsky (1939-2023) uit Antwerpen werd uitgekozen, een man van joods-Poolse ouders, de zesde

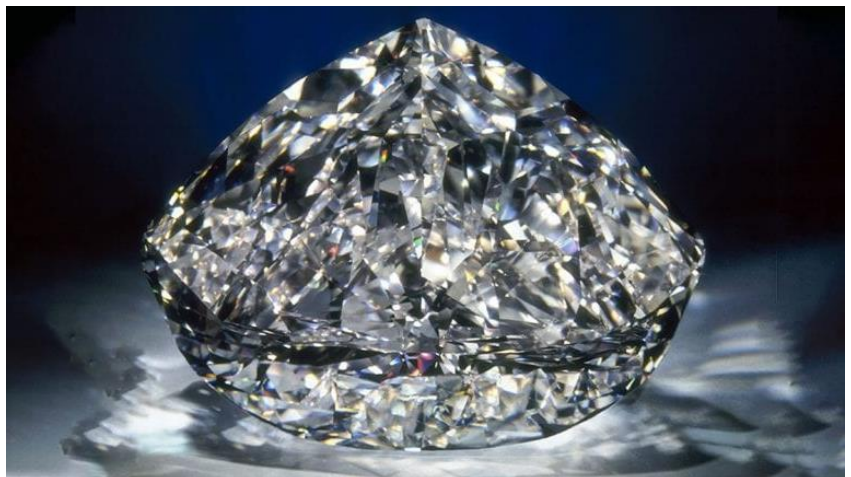
generatie van slijpers in zijn familie. Hij mocht een team van 15 mensen (!) samenstellen om het steentje aan te pakken. Eén jaar lang werd de steen enkel intens bestudeerd: welke optimale vorm konden ze eruit halen, waar lagen de kwetsbare punten...? Dertien mogelijke ontwerpen werden gemaakt. De maatschappij heeft zelfs een



speciale ondergrondse bunker gebouwd in Johannesburg: dit om alle omgevingsinvloeden – zoals trillingen of temperatuurschommelingen – volledig uit te bannen: geen zuchtje tocht of wind mocht de steen verpesten. Ook werd nieuwe apparatuur ontwikkeld want ze zagen dat geen verhitting, zaag of laser mocht gebruikt worden omdat de steen te delicaat was. Tolkowsky heeft hem eerst 154 dagen lang in zijn bunker enkel met de hand bewerkt! Hij zei achteraf hierover: "Zo'n grote diamant slijpen is een kunst zoals muziek componeren. Het is een intens proces van metamorfose. Het is een hypnose voor de slijper. Je praat met de diamant: 'Wat wil je later worden?' Je leeft met de diamant, je slaapt ermee, je ademt ermee. De diamant wordt je de baas. Tijdens mijn jaren in de ondergrondse kamer in Johannesburg werd ik er bijna letterlijk gek van."

En ook: "Deze steen heeft een ander mens van mij gemaakt." Alles samen heeft

hij er met zijn team drie jaar aan gewerkt, en ze creëerden 247 facetten. De steen is vandaag 273 karaat en 5 cm groot, en totaal kleurloos. Hij geldt als de derde grootste geslepen diamant ter wereld en is van buitengewone helderheid. De huidige eigenaar wenst onbekend te blijven.



Als diamanten je interesseren, is dit een hypnotiserend verhaal, om duimen en vingers van af te likken. Als ze jou totaal niet interesseren, denk je: waarom al die heisa voor één steentje? Is dit niet buiten elke verhouding? Ruikt dit niet naar afgoderij? Binnen dit wereldje worden inderdaad astronomische prijzen neergeteld. Een goede diamant van 1 karaat (0,2 gr) is al minstens 13.000 € waard. Een 'perfecte' diamant van 5,32 gram

werd ooit verkocht voor bijna 10 miljoen €. De duurste diamant die tot nu toe is verkocht is de Pink Star, 59,6 karaat en geveild voor 71 miljoen \$ in Hong Kong. Getallen die je doen duizelen! Is dat niet een beetje héél erg overdreven?

Je kan het inderdaad ook van een andere kant bekijken, wat meer kritisch en nuchter. Want dit alles is natuurlijk ook héél relatief. Waarom is namelijk een diamant zo gegeerd en duur? Omdat het een mythe is,

gecreëerd en opgefokt door de diamantindustrie, voor het grote geld natuurlijk! Het is een symbool, een droombeeld, geassocieerd met de ultieme liefde, en tegelijk een leugen, een illusie, een zeepbel: het blijft gewoon een blinkend steentje en ieder geeft ervoor wat hij wil. Stel dat je in de woestijn zou rondlopen en drie dagen niets gedronken hebt en je hebt een zak diamanten bij je: zou je deze niet ruilen voor één fles water? Natuurlijk! Het is en blijft zo relatief!

Trouwens, de hele diamantmarkt schudde op haar fundamenten toen wetenschappers erin slaagden kunstmatige (synthetische) diamant te maken die quasi niet te onderscheiden is van echte. Het idee is simpel: neem koolstofdeeltjes (grafiet) en zet ze onder gigantische druk op de juiste temperatuur. De benodigde druk is niet min: 55.000 X de normale luchtdruk (atm): dit is vergelijkbaar met het plaatsen van de Eiffeltoren precies op 1 cm<sup>2</sup>. En de temperatuur is > 1400°C. Maar het lukt, en tegenwoordig is 90% van de wereldhandel synthetisch. Tot daar de mooie droom...

Waarom dit verhaal en dit artikel? Ondanks alles blijft diamant dode materie, een steen. Hoe schitterend ook, een grassprietje is al véél complexer en vooral: lévend, groeiend, ademend, zich vermenigvuldigend. Een dier nog meer. En een mens nog véél meer: ons lichaam alleen al is een aaneenschakeling van spijttechnologie. Wat heeft dus échte waarde? In de ogen van God? Een mens: de kroon op Zijn schepping! Hij is écht uniek, zonder gelijke, naar Gods beeld geschapen, vrij, bewust en geestelijk. Er zijn vele parallellen tussen een mens en een edelsteen: het vinden tussen het puin, er de unieke schoonheid van kunnen zien in de ruwe vorm, het moeizame, langdurige slijpproces en het schitterende resultaat. Paulus stelt zo duidelijk dat ons lichaam een tempel is van de Heilige Geest (1 Kor 6:19-20): God woont liever in een mensenhart dan in een gebouw van dode stenen, of dit nu goud is of edelsteen.

Als God naar de Kerk kijkt, ziet Hij nu al een stralende Bruid vol heerlijkheid (Openb. 21:11) – ook al zien wij vandaag nog zoveel onvolmaaktheden, zoveel vermenging en gruis! Het nieuwe Jeruzalem zal als één grote diamant zijn, elke poort als één parel, en de straten van doorschijnend goud (Openb. 21:18-21). Wat zou God onder de



indruk zijn van een blinkend steentje van 5 cm groot? Diamanten betekenen niets voor Hem – het zijn maar dode steentjes - , een liefdevol hart alles. *“U zult een sierlijke kroon zijn in de hand van de HEER, en een koninklijke tulband in de hand van uw God”* (Jes. 62:3). Wij zijn Gods kroonjuwelen, Zijn roem en trots. Begrijp je nu waarom Hij je zo klieft en slijpt, met vaste hand en veel geduld, zonder opgeven, je onder druk zet, in de vuuroven plaatst...? Als The Centenary dat waard is, jij toch nog veel meer!? Wat zou de Meesterslijper denken als Hij intens naar je kijkt? ‘Wat wil je worden...?’